

Національний університет
водного господарства та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Кафедра фінансів і економіки природокористування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної, методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
“ ___ ” _____ 2018р.

06-03-53

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Аналіз господарської діяльності

Analysis of economic activity

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Specialty 072 Finance, Banking and Insurance

Рівне – 2018

Робоча програма «Аналіз господарської діяльності» для студентів, які навчаються за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – Рівне: НУВГП, 2018. – 15 с.

Розробник: Мельник Л. М., к. е. н., доцент кафедри фінансів і економіки природокористування

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів і економіки природокористування

Протокол від «3» вересня 2018 року №1

Завідувач кафедри _____ (Л.В. Мельник)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Протокол від «3» вересня 2018 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ (Л.М. Мельник)

Вступ

В сучасних умовах господарювання виникає потреба у проведенні об'єктивного комплексного аналізу господарської діяльності підприємства. Економічний аналіз дає змогу всебічно оцінити роботу підприємства та його підрозділів, виокремити причини кризових явищ та визначити вплив різних факторів на узагальнюючий показник, виявити невикористані можливості та резерви, обґрунтувати заходи щодо підвищення ефективності виробництва.

Анотація

Програма вивчення дисципліни «Аналіз господарської діяльності» складена відповідно до нормативної частини освітньо-професійної програми підготовки фахівців бакалаврського рівня вищої освіти, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є фінансово-економічні відносини, що виникають в процесі фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

Вивчення дисципліни «Аналіз господарської діяльності» базується на знаннях, отриманих з таких навчальних дисциплін, як «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Статистика», «Фінанси підприємств», а отримані знання будуть використовуватись при вивченні дисциплін «Інвестування», «Аналіз діяльності бюджетних установ», «Аналіз діяльності фінансово-кредитних установ», «Фінансовий аналіз», та написанні бакалаврської роботи щодо проведення аналізу господарської діяльності підприємства.

Ключові слова: фінансово-господарська діяльність, економічний аналіз, методи аналізу.

Summary

The program of studying the discipline "Analysis of economic activity" is made in accordance with the normative part of the educational and professional program of preparation of specialists of the bachelor level of higher education, specialty 072 "Finance, Banking and Insurance".

The subject of studying the discipline is the financial and economic relations that arise in the process of financial and economic activity of economic entities.

The study of the discipline "Analysis of economic activity" is based on the knowledge gained from such academic disciplines as "Microeconomics", "Enterprise Economics", "Statistics", "Business Finance", and the knowledge gained will be used in the study of disciplines

"Investing", "Analysis the activity of budgetary institutions ", " Analysis of the activities of financial and credit institutions ", " Financial analysis ", and writing a bachelor's work on the analysis of the economic activity of the enterprise.

Key words: financial and economic activity, economic analysis, methods of analysis.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна ПП8	
	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»		
Модулів-1	Спеціалізація 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		3-й	4-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		5-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –3 самостійної роботи студентів – 5	Рівень вищої освіти: Бакалаврський	22 год.	2 год.
		Практичні	
		20 год.	10 год
		Самостійна робота	
		78 год.	108 год
		Форма контролю	
	Іспит	іспит	

Примітки: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить :
для денної форми навчання - 35 % до 65 %
для заочної форми навчання – 10 % до 90 %.

2. Мета і завдання викладання навчальної дисципліни

Метою курсу є оволодіння організацією і методологією економічного аналізу та формування знань фахівців щодо системного оцінювання діяльності підприємств, виявлення резервів підвищення ефективності використання виробничих ресурсів на підприємстві.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Аналіз господарської діяльності» є: оволодіння навичками аналітичної роботи на підприємстві; набуття теоретичних та практичних навичок розв'язання конкретних аналітичних задач; формування вмінь надавати об'єктивну оцінку результатам господарювання; формування вміння творчо вирішувати економічні проблеми та управляти господарською діяльністю підприємства.

Після вивчення даного курсу студенти повинні **знати:**

- сутність аналізу господарської діяльності як науки, його види;
- методи економічного аналізу;
- організацію та інформаційне забезпечення аналізу господарської діяльності;

Після вивчення даного курсу студенти повинні **вміти:**

- проводити структурно–динамічний аналіз діяльності підприємства;
- проводити параметричний аналіз;
- проводити факторний аналіз;
- проводити перспективний аналіз різних видів діяльності підприємства

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи аналізу господарської діяльності

Тема 1. Сутність аналізу господарської діяльності та його роль в управлінні підприємством

Сутність економічного аналізу як науки. Функції та завдання

економічного аналізу. Предмет економічного аналізу. Принципи економічного аналізу. Місце та роль економічного аналізу в системі управління підприємством

Тема 2. Види аналізу господарської діяльності

Класифікація видів економічного аналізу. Просторові види економічного аналізу. Часові види економічного аналізу. Управлінський і фінансовий аналіз. Особливості функціонально – вартісного аналізу.

Тема 3. Методи аналізу господарської діяльності

Поняття методів та методики економічного аналізу. Методи порівняння і моделювання. Методи деталізації, узагальнення і групування. Балансовий метод. Статистичні методи. Методика факторного аналізу. Методи ланцюгових підстановок. Методи абсолютних різниць. Методи відносних різниць.

Тема 4. Інформаційна база та організація аналізу господарської діяльності

Класифікація економічної інформації. Основні принципи формування раціональних потоків інформації. Організація аналітичного процесу з використанням ПЕОМ. Організаційно-інформаційна модель аналізу господарської діяльності.

Змістовий модуль 2

Економічний аналіз діяльності підприємства

Тема 5. Аналіз виробництва та реалізації продукції

Інформаційна база аналізу. Аналіз обсягів і структури виробництва продукції. Аналіз якості продукції. Аналіз асортименту продукції. Аналіз ритмічності виробництва. Аналіз виконання договірних зобов'язань. Аналіз резервів збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції.

Тема 6. Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці

Поняття, завдання та джерела інформації аналізу трудових ресурсів і витрат на оплату праці. Аналіз наявності і складу працюючих на підприємстві. Аналіз руху робочої сили. Аналіз кваліфікаційного

рівня. Аналіз використання робочого часу. Аналіз продуктивності праці. Аналіз витрат на оплату праці.

Тема 7. Аналіз основних засобів підприємства

Поняття, завдання та джерела інформації аналізу основних засобів. Аналіз складу і структури основних засобів. Аналіз стану та руху основних засобів. Аналіз використання основних засобів, устаткування та площ. Аналіз ефективності використання основних засобів.

Тема 8. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання

Інформаційна база аналізу. Аналіз виконання плану постачання й забезпечення виробництва матеріальними ресурсами. аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів. Аналіз впливу рівня матеріаловіддачі на обсяг випуску продукції.

Тема 9. Аналіз витрат на виробництво продукції

Інформаційна база аналізу. Аналіз загальної суми витрат на виробництво продукції. Аналіз структури витрат за економічними елементами. Аналіз витрат за статтями калькуляцій. Аналіз ефективності витрат. Визначення резервів зниження собівартості продукції.

Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Інформаційна база аналізу. Аналіз формування фінансових результатів. Аналіз виробничого та фінансового левериджу. Аналіз використання прибутку. Аналіз показників рентабельності.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Для студентів денної форми навчання

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	усяго, год	в т.ч.			
			лекції	практичні	самостійна робота	індивідуальна робота
Модуль 1.						
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи аналізу господарської діяльності						
1	Сутність аналізу господарської діяльності та його роль в управлінні підприємством	11	2	2	7	-
2	Види аналізу господарської діяльності	12	2	2	8	-
3	Методи аналізу господарської діяльності	14	4	2	8	-
4	Інформаційна база та організація аналізу господарської діяльності	12	2	2	8	-
	Разом за змістовим модулем 1	49	10	8	31	-
Змістовий модуль 2. Економічний аналіз діяльності підприємства						
5	Аналіз виробництва та реалізації продукції	12	2	2	8	-
6	Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці	12	2	2	8	-
7	Аналіз основних засобів підприємства	12	2	2	8	-

8	Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання	11	2	2	7	-
9	Аналіз витрат на виробництво продукції	12	2	2	8	-
10	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	12	2	2	8	-
	Разом за змістовим модулем 2	71	12	12	47	-
	Всього	120	22	20	78	-

4.2. Для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	усього, год	в т.ч.			
			лекції	практичні	самостійна робота	індивідуальна робота
Модуль 1.						
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи аналізу господарської діяльності						
1	Сутність аналізу господарської діяльності та його роль в управлінні підприємством	12	1	1	10	-
2	Види аналізу господарської діяльності	12	-	1	11	-
3	Методи аналізу господарської діяльності	13	1	1	11	-
4	Інформаційна база та організація аналізу господарської діяльності	12	-	1	11	-
	Разом за змістовим модулем 1	49	2	4	43	-
Змістовий модуль 2. Економічний аналіз діяльності підприємства						
5	Аналіз виробництва та	12	-	1	11	-

	реалізації продукції					
6	Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці	12	-	1	11	-
7	Аналіз основних засобів підприємства	12	-	1	11	-
8	Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання	11	-	1	10	-
9	Аналіз витрат на виробництво продукції	12	-	1	11	-
10	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	12	-	1	11	-
	Разом за змістовим модулем 2	71	-	6	65	-
	Всього	120	2	10	108	-

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Сутність аналізу господарської діяльності та його роль в управлінні підприємством	2	1
2.	Види аналізу господарської діяльності	2	1
3.	Методи аналізу господарської діяльності	2	1
4.	Інформаційна база та організація аналізу господарської діяльності	2	1
5.	Аналіз виробництва та реалізації продукції	2	1
6.	Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці	2	1
7.	Аналіз основних засобів підприємства	2	1
8.	Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання	2	1
9.	Аналіз витрат на виробництво продукції	2	1
10	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	2	1
	Разом	20	10

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **денної форми** навчання :

21 година – підготовка до аудиторних занять;

24 години – підготовка до контрольних заходів;

33 години – підготовка питань, які не розглядаються під час аудиторних занять.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **заочної форми** навчання :

6 годин – підготовка до аудиторних занять;

24 години – підготовка до контрольних заходів;

78 годин – підготовка питань, які не розглядаються під час аудиторних занять.

6.1. Завдання для самостійної роботи

№	Тема самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Аналіз діяльності підприємств торгівлі	7	16
2.	Аналіз діяльності підприємств сільського господарства	7	16
3.	Аналіз виробництва і собівартості продукції капітального будівництва	7	16
4.	Аналіз діяльності підприємств автомобільного транспорту	6	15
5.	Аналіз діяльності підприємств водного господарства	6	15
	Разом	33	78

Звіт про самостійну роботу складається на папері формату А-4. Оформлення — згідно стандартних вимог до друкованих текстів. Усі звіти можуть бути зброшурованими в один.

7. Методи навчання

Під час лекційного курсу застосовується слайдова презентація (у програмі «Microsoft Power Point»), роздатковий матеріал, ілюстраційні матеріали та схеми.

На практичних заняттях:

- використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у студентів системного мислення, розвитку пам'яті;
- проводиться дискусійне обговорення проблемних питань;
- задаються провокаційні питання;
- розв'язання задач та кейсів, ситуаційних завдань.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у комп'ютерній тестовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання двох рівнів та практичні задачі (із варіантами відповідей).

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з практичних занять – на основі перевірки виконаних завдань, есе, тестів.

Підсумковий контроль знань відбувається на іспиті у тестовій формі. Тести включають:

- 40 питань 1 рівня (загальна кількість балів 20);
- 10 питань 2 рівня (загальна кількість балів 10);
- 2 практичні задачі (загальна кількість балів 10).

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

- 0 % – завдання не виконано;
- 40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;
- 60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;
- 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);
- 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування										Підсумковий іспит	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						40	100
30				30							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
7	8	7	8	5	5	5	5	5	5		

T1, T2... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання :

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	задовільно
60–63	

10. Методичне забезпечення дисципліни

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Аналіз господарської діяльності» включає:

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (КНМЗД)

2. 06-03-92 Мельник Л. М. Конспект лекцій з дисципліни «Аналіз господарської діяльності» для студентів заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Мельник Л.М., – Рівне: НУВГП, – 2016, – 36с. Режим доступу в цифровому депозитарії НУВГП: <http://ep3.nuwm.edu.ua/5990/1/06-03-92.pdf>

3. 06-03-145 Мельник Л. М., Пивоварчук Л.В. Методичні вказівки до проведення практичних занять та виконання розрахункової роботи з дисципліни «Аналіз господарської діяльності» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування» денної та заочної форм навчання / Л. М. Мельник, Л. В. Пивоварчук., Рівне: НУВГП, 2016, – 50 с. Режим доступу в цифровому депозитарії НУВГП: <http://ep3.nuwm.edu.ua/5537/1/06-03-145.pdf>

4. Опорний конспект лекцій на електронному носії.

5. Слайдова презентація курсу «Аналіз господарської діяльності» (лекційні та практичні заняття) в програмі «Microsoft Power Point».

6. Друкований роздатковий матеріал.

11. Рекомендована література

Базова

1. Економічний аналіз: Навчальний посібник /за ред. Ф.Ф. Бутинця.-Ж.: ПП «Рута», 2009.-680 с.

2. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник. К.: ЦНЛ, 2005.-472с.

Допоміжна

3. Блюх М.А., Горбатюк М.І. Збірник задач з курсу «Економічний

аналіз». Навч. пос. - К.: КНЕУ, 2002. -232 с.

4. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: Навч. пос. - К.: ЦУЛ, 2007. -400с.

5. Іваненко В.І. Економічний аналіз господарської діяльності. К.: ЗАТ «Ніч лава», 2001. -204 с.

6. Кислиця О.Я, М'яких О.М. Економічний аналіз: Курс лекцій. К.: В-во Європ. Ун-ту, 2003. -171с.

7. Мельник В.М. Основи економічного аналізу: короткий теоретико-методологічний курс: Навч. посібн. - К.: Кондор, 2003.-128с.

8. Мец В.О. Економічний аналіз (Збірник практичних завдань і тестів: Навч. посібн.-К.: КНЕУ, 2001.-236 с.

9. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : Навч. посібн. - К.: Вища школа, 2003. -278 с

10. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: Підручник. - Тернопіль: Економічна думка, 2001. - 454с.

11. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібн.- К.: ЦНЛ, 2007. -488 с.

12. Салига С.Я., Дацій Н.В., Корецька С.О. Фінансовий аналіз: Навчальний посібн. -К.: ЦНЛ, 2006.-210 с.

Інформаційні ресурси:

13. Законодавство України / Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>

14. Економічна статистика // Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/http://www.ukrstat.gov.ua/>

15. Державна регуляторна служба України /[Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.dkrp.gov.ua](http://www.dkrp.gov.ua).

16. Періодичні видання Національного банку України // Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=15727773&cat_id=364

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування